

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

१. अनुकूलता
२. गिल्स
३. बलियो
४. लचिलो
५. पानी
६. शाकाहारी
७. मांसाहारी
८. सर्वाहारी

ज्ञान • ४

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ चुच्चो हेर्नुहोस्

उत्तर

बोध • ५

क. सुगा: बलियो, बाङ्गो चुच्चोले कडा गेडा र बिउ फोर्छ र फल टोक्छ। ख. काठफोरुवा: छिनोजस्तो चुच्चोले किरा खोज्न रुखको काण्डमा प्वाल पार्छ। ग. हाँस: चेप्टो, फराकिलो चुच्चोले पानी र हिलोबाट खाना टिप्छ। घ. कुखुरा: छोटो, तिखो चुच्चोले अन्नका दाना टिप्छ। ङ. चिल: तिखो, बाङ्गो चुच्चोले मासु लुछछ।

अङ्क विभाजन

- ✓ क. गेडा र बिउ फोर्ने, फल टोक्ने (सुगा) भनी लेखेमा।
- ✓ ख. किरा खोज्न काठमा प्वाल पार्ने (काठफोरुवा) भनी लेखेमा।
- ✓ ग. पानी र हिलोबाट खाना टिप्ने (हाँस) भनी लेखेमा।
- ✓ घ. अन्नका दाना टिप्ने (कुखुरा) भनी लेखेमा।
- ✓ ङ. मासु लुछ्ने (चिल) भनी लेखेमा।

३ बहुवैकल्पिक प्रश्न

i. घ. उँट

ज्ञान • १

उँट मरुभूमिको जनावर हो: यसको छाला बाक्लो र सुक्खा हुन्छ, जुरोमा बोसो जम्मा हुन्छ र यसले एकैपटक धेरै पानी पिउन सक्छ।

ii. ख. चौँरी

ज्ञान • १

चौँरी चिसो हिमाली भेगमा बस्छ र यसका रौँ बाक्ला र लामा हुन्छन्। गैँडामा रौँ झन्डै हुँदैनन्।

iii. ग. माछा

बोध • १

माछा चिसो रगत भएको (विषमतापी) जनावर हो: यसको शरीर वरपरको पानीजत्तिकै तातो वा चिसो हुन्छ। मानिस, चरा र गाईले आफ्नो शरीरको तापक्रम सधैं एउटै राख्छन्।

iv. घ. काँडा भएका (काँडामा बदलिएका)

बोध • १

सुक्खा ठाउँका बिरुवाका पात साना र बाक्ला हुन्छन् वा काँडामा बदलिएका हुन्छन्। यसले गर्दा बिरुवाबाट धेरै कम पानी खेर जान्छ।

v. ख. बोसो

ज्ञान • १

उँटको जुरोमा बोसो जम्मा हुन्छ। खाना नपाउँदा यसैबाट ऊर्जा मिल्छ। जुरोमा पानी हुँदैन।

4 अति छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ उड्न मदत गर्छ भनी लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ पानीमुनि सास फेर्न मदत गर्छ भनी लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ दुलो खन्न मदत गर्छ भनी लेखेमा।

5 छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: जरा साना र राम्ररी विकसित नभएका; जरा राम्रोसँग विकसित, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: डाँठ नरम र लचिलो (तैरिन हावा भरिएका ठाउँ); डाँठ कडा र बलियो, लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ बाक्ला, लामा भुत्ला र रौंका बिचमा शरीरसँगै हावाको तह अङ्किन्छ भनी लेखेमा।
✓ हावाबाट तातो सजिलै पार नहुने भएकाले शरीरको तातो भित्रै रहन्छ र जनावर चिसोमा न्यानो रहन्छ भनी लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन ज्ञान • 2
✓ बिरुवा र जनावर दुवै खाने जनावर भनी लेखेमा।
✓ कुनै दुई सही उदाहरण (भालु, कुकुर, काग, मानिस) लेखेमा।
- घ. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ कुनै एउटा लक्षण, जस्तै: मासु लुछन लामा, तिखा, चुच्चा दाँत, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै लक्षण, जस्तै: तिखा, बलिया नङ्ग्रा, वा छोटो पाचन नली, लेखेमा।

6 दाँत हेर्नुहोस्

- अङ्क विभाजन प्रयोग • 3
✓ क. शाकाहारी: फराकिला चपाउने दाँत, माथि अगाडिका दाँत नहुने भनी लेखेमा।
✓ ख. सर्वाहारी: चुच्चा कुकुरदाँत र चेप्टा पछाडिका दाँत भनी लेखेमा।
✓ ग. मांसाहारी: धेरै लामा, चुच्चा कुकुरदाँत र मासु काट्ने धारिला दाँत भनी लेखेमा।

7 लामो उत्तर

- उत्तर ज्ञान • 4
पौडन सजिलो बनाउने डुङ्गा आकारको शरीर; पौडन र दिशा बदल्न पखेटा; पानीमा घुलेको अक्सिजन लिन फुल्का; कल्लाले ढाकिएको चिप्लो, चिल्लो शरीर।
- अङ्क विभाजन
✓ पौडन सजिलो बनाउने डुङ्गा आकारको शरीर लेखेमा।
✓ पौडन र दिशा बदल्न पखेटा लेखेमा।
✓ पानीमा घुलेको अक्सिजन लिन फुल्का लेखेमा।
✓ कल्लाले ढाकिएको चिप्लो शरीर लेखेमा।

8 सोचुहोस्

उत्तर

उच्च दक्षता • 2

माटो भरिएको साधारण गमलामा सक्दिनन्। कमल जलीय बिरुवा हो। यसका जरा पोखरीको पिँधको ओसिलो हिलोमा उम्रन्छन्, यसका पातका नरम डाँठका वरिपरि पानी हुनुपर्छ र यसका फराकिला पात पानीमाथि तैरिन्छन्। पानी निस्कने प्वाल भएको साधारण माटोको गमलामा यो सुकेर मर्छ।

उनले कमलका लागि सानो पोखरी बनाइन् भने **सक्छिन्: प्वाल नभएको** ठुलो टब वा गमलाको पिँधमा ओसिलो हिलो राखेर माथि पानी भर्ने, पानी सधैं भरिराख्ने र घाम लाग्ने ठाउँमा राख्ने। यसो गर्दा कमलले आफू अनुकूलित भएको वातावरण पाउँछ।

अङ्क विभाजन

- ✓ माटो भरिएको साधारण गमलामा सक्दिनन्: कमल जलीय बिरुवा हो, यसका जरा हिलोमा र पात पानीमाथि तैरिने हुन्छन्, त्यसैले गमलामा सुकेर मर्छ भनी लेखेमा।
- ✓ प्वाल नभएको ठुलो टबमा हिलो र पानी भरेर सानो पोखरी बनाई घाममा राखे सक्छिन् भनी लेखेमा।

9 क्रियाकलाप: शाकाहारी, मांसाहारी कि सर्वाहारी?

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

गाई र बाख्रा: घाँस र पात, शाकाहारी। बिरालो: मुसा र चरा, मांसाहारी (मानिसले दिएको दुधभात खाए पनि)। चिल: साना जनावर, मांसाहारी। काग र कुरुर: बिरुवा र जनावर दुवै, सर्वाहारी।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	16	13	3	2	34

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

- मेरुदण्ड
- तीनओटा
- हलुका
- समतापी
- अपुष्पक
- सपुष्पक
- हरितकण
- राइज्वाइड

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

ज्ञान • ४

२ जोडा मिलाउनुहोस्

- हलुका, खोक्रा हाड → **ड.** परेवा
- तीन कोठे मुटु → **ग.** कछुवा
- बच्चा जन्माउने र दुध खुवाउने → **छ.** चमेरो
- गिल्सबाट सास फेर्ने → **क.** माछा
- जमिन र पानी दुवैमा बस्ने → **च.** भ्यागुतो
- भित्तामा हिँड्न मसिना रौं भएका औँलाका गद्दी → **ख.** माउसुली

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

ज्ञान • ३

३ चित्रको नामाङ्कन

- स्टाइप (डाँठ)
- पाइलस (टोपी)
- गिल्स: यहाँ बीजाणु बन्छन्
- एनुलस (रिड)

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

ज्ञान • २

४ बहुवैकल्पिक प्रश्न

i. घ. माछा

माछामा ढाड हुन्छ। पुतली, शङ्खेकिरा र जुकामा ढाड हुँदैन।

ज्ञान • १

ii. ख. चमेरो

चमेरो स्तनधारी हो। परेवा, सुगा र मयूर चरा हुन् र तिनले फुल पार्छन्।

बोध • १

iii. ग. गिल्स

माछा जस्ता पानीमा बस्ने धेरैजसो जनावरले **गिल्सबाट** (फुल्काबाट) सास फेर्छन्।

ज्ञान • १

iv. ग. चार

स्तनधारीको जस्तै चराको मुटुमा पनि **चारओटा** कोठा हुन्छन्।

ज्ञान • १

5 अति छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ पाँच वर्ग लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ एउटा सही फूल फुल्ने र एउटा सही फूल नफुल्ने बिरुवा लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन बोध • 1
✓ तोरी र धान फूल फुल्ने, च्याउ र उनीउँ फूल नफुल्ने भनी लेखेमा।

6 छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन ज्ञान • 2
✓ कुनै एउटा विशेषता, जस्तै: अगाडिका खुट्टा पखेटामा बदलिएका, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै विशेषता, जस्तै: हलुका, खोक्रा हाड, वा प्वाँखले ढाकिएको शरीर, लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: शरीरको तापक्रम एउटै रहन्छ; वरपरको तापक्रम अनुसार बदलिन्छ, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: जाडोमा पनि सक्रिय; धेरैजसो शीतनिद्रामा जान्छन्, वा दुवैका उदाहरण, लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ यसको छाला सुक्खा र कडा कल्लाले ढाकिएको हुन्छ र यो घस्रेर हिँड्छ भनी लेखेमा।
✓ यसले जमिनमा फुल पार्छ र फोक्सोबाट सास फेर्छ (चिसो रगत भएको हुन्छ) भनी लेखेमा।
- घ. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: फूल र बिउ; फूल नफुल्ने, बीजाणु, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: जरा, डाँठ र पात राम्रोसँग विकसित; सरल बनोट, लेखेमा।

7 लामो उत्तर

उत्तर

प्रयोग • 4

चराको शरीर प्वाँखले ढाकिएको हुन्छ र यसका पखेटा प्वाँखले बनेका हुन्छन्; चमेरोको शरीरमा रौँ हुन्छन् र यसका पखेटा लामा आँलाका बिचमा तन्किएको छालाले बनेका हुन्छन्। चराले फुल पार्छ र यसको चुच्चो हुन्छ; चमेरोले बच्चा जन्माउँछ र यसका दाँत हुन्छन्। चमेरोले बच्चा जन्माउँछ र दुध खुवाउँछ, यसको शरीरमा रौँ हुन्छन् र यसले फोक्सोबाट सास फेर्छ। त्यसैले यो स्तनधारी हो।

अङ्क विभाजन

- ✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: प्वाँख; रौँ (प्वाँखका पखेटा; छालाका पखेटा), लेखेमा।
- ✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: फुल पार्छ; बच्चा जन्माउँछ (चुच्चो; दाँत), लेखेमा।
- ✓ चमेरोले बच्चा जन्माउँछ र दुध खुवाउँछ भनी लेखेमा।
- ✓ यसको शरीरमा रौँ हुन्छन् (चार कोठे मुटु, तातो रगत) भनी लेखेमा।

8 सोच्नुहोस्

उत्तर

उच्च दक्षता • 2

तोरी बढी विकसित हुन्छ। यसमा राम्रोसँग विकसित जरा, डाँठ र पात हुन्छन् र **फूल** पनि फुल्छ। फूलबाट फलभित्र **बिउ** बन्छ। बिउमा सानो बिरुवाका लागि खाना हुन्छ र त्यसको रक्षा गर्ने बलियो बोक्रा पनि हुन्छ। उनीउँमा जरा, डाँठ र पात हुन्छन्, तर **फूल र बिउ हुँदैनन्**: यसले ससाना बीजाणु बनाउँछ र बीजाणुबाट उम्रन यसलाई ओसिलो ठाउँ चाहिन्छ।

अङ्क विभाजन

- ✓ तोरी बढी विकसित हुन्छ भनी लेखेमा।
- ✓ यसमा फूल फुल्छ र बिउ बन्छ (बिउमा खाना र कडा बोक्रा हुन्छ); उनीउँमा फूल र बिउ हुँदैनन्, बीजाणु मात्र बन्छन् र यसलाई ओसिलो ठाउँ चाहिन्छ भनी लेखेमा।

9 क्रियाकलाप: कुन वर्ग?

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

रोहु: माछा (फुल्का, पखेटा, कत्ला)। भ्यागुतो: उभयचर (ओसिलो, चिप्लो छाला; पानी र जमिन दुवैमा बस्ने)। सर्प: सरीसृप (कत्ला भएको सुक्खा छाला; जमिनमा फुल पार्ने)। काग: पक्षी (प्याँख, पखेटा, चुच्चो)। गाई र हेल: स्तनधारी (बच्चा जन्माउने र दुध खुवाउने; रौं)। हेल पानीमा बस्छ, तर फोक्सोबाट हावामा सास फेर्छ।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	16	8	4	2	30

